

Sihtasutuse Kodanikuühiskonna Sihtkapitali nõukogu koosolek nr VI-15

28. juuni 2024 kell 10:00 – 12:50

Toimumiskoht: Paatsalu puhkekeskus Lääneranna vald Pärnumaa

Koosoleku juhataja: Irene Käosaar, nõukogu aseesimees

Koosoleku protokollja: Kerstin Rei

Osaesid: KÜSKi nõukogu liikmed: Carina Paju, Eha Paas, Tarmo Treimann, Eda Silberg, Irene Käosaar, Martin Tulit, Anneli Pärlin, Markus Toompere, Merilin Truuväärt (Zoomi kaudu), Aivar Rosenberg.

Külalisena osaesid: Tiina Oraste (KÜSK), Kerstin Rei (KÜSK), Marju Mäger (KÜSK), Leana Liivson (KÜSK), Sandra Paulus (KÜSK), Tea Jänes (KÜSK), Aivar Joorik (KÜSK), Pirkko Valge (Heateo Sihtasutus).

Puudus: Aage Õunap (saatis ettepanekud kirjalikult)

Päevakord:

- 1. Rahandusministeeriumi ja Siseministeeriumi uued esindajad KÜSKi nõukogus.**
- 2. KÜSKi põhikirja muudatused.**
- 3. NULA inkubatsiooniprogrammi põhimõtted ja starditoetuse taotluste hindamisprotsess.**
- 4. Rahvusvahelise koostöö toetuste arutelu – 2025. a. konkursid.**
- 5. Info 2024. aasta Kodanikuühiskonna innovatsioonifondist.**
- 6. Vabaühenduste arenguhüppe 2024 taotlusvooru tulemuste ülevaade.**
- 7. Šveitsi – Eesti koostööprojekti ja Sotsiaalse Innovatsiooni Kompetentsikeskuse projekti 2 tutvustus.**
- 8. ESF – SIM projekti vahekokkuvõte.**
- 9. „Austame erinevusi“ märgise ja tegevuskava lühiülevaade.**
- 10. KÜSKi nõukogu koosolekute II poolaasta kuupäevad.**

Koosoleku avamine.

Irene Käosaar avas koosoleku ja tutvustas päevakorda.

Otsustati: Kinnitada päevakord.

1. Rahandusministeeriumi ja Siseministeeriumi uued esindajad KÜSKI nõukogus.

Koosoleku juhataja tutvustas uusi KÜSKI nõukogu liikmeid. Siseminister on nimetanud KÜSKI nõukogusse kaks uut esindajat. Siseministeeriumist kodakondsuspoliitika ja kodanikuühiskonna osakonna juhataja Martin Tulit ning Rahandusministeeriumist riigi haldusosakonna juhataja Merilin Truuväärt. tutvustamiseks said sõna uued nõukogu liikmed.

Info võetud teadmiseks.

2. KÜSKI põhikirja muudatused.

Martin Tulit tutvustas KÜSKI põhikirja muudatusi. Täpsustatud on:

1. KÜSKI asutajaks on Eesti Vabariik, kelle nimel teostab asutajaõigusi Siseministeerium.
2. Vastutava asekancleri ametikoht on koosseisust kaotatud, kodanikuühiskonna valdkond on kancleri vastutusalas. Asekancleri esindatus on asendatud SiM kodanikuühiskonna valdkonna esindajaga.
3. Riigivara seadusest tuleneb, KÜSKI nõukogu liikmetele määratakse võrdne tasu, kui ei tulene seadusest teisti. Eemaldatud on „või Vabariigi Valitsuse seadusest“.
4. Auditeerimine – riigivara seadus – sõnastus viidud vastavusse seadusega. Paragrahv 98 lõige 1.
5. Majandusaasta aruande allkirjastamine ja kinnitamine – varasem, et kõik juhatuse ja nõukogu liikmed allkirjastavad, kuid korrektne on, et allkirjastavad juhatuse liikmed ja nõukogu kinnitab.

Arutelu: Riigieelarve seaduse punkt sätestab, et taotlusvoorude tingimused tuleb kehtestada ministri tasandil. Olnud erinevaid tõlgendusi. Praeguse seisuga ei tohiks nõukogul olla õigust tingimusi kehtestada, kuna ei ole seaduslikku alust. Meil pole valdkonnas eriseadust. Näiteks Välisministeeriumil on eraldi seadus. Volituse õigus on edasi antud Välisministeeriumi haldusalas olevale asutusele.

Rahandusministeeriumi riigieelarveosakonnaga on teemat arutanud ja augustis annab Siseministeerium oma vaate, et selgitada EKAK põhimõtteid.

Info võetud teadmiseks.

3. NULA inkubatsiooniprogrammi põhimõtted ja starditoetuse taotluste hindamisprotsess.

Marju Mäger ja Pirkko Valge tutvustavad inkubatsiooniprogrammi.

NULA mõeldud selleks, et sünniks uued ideed, alustati üheksa aastat tagasi. Nende aastate jooksul on kokku esitatud 728 ideed, 82 tiimi on osalenud, 20 tiimi on saanud stardiraha. Sel aastal rekordiliselt 102 ideed, millest võeti 11 ideed inkubaatorisse. Üheksa kuu jooksul testitakse koos mentoritega ideid.

Hindamisprotsess – augusti nõukogus tuleb kinnitada järgmise NULA starditoetuse tingimused. Hindamisprotsess peab olema läbipaistev. KÜSK vaatab läbi tehnilised kriteeriumid ja hindajad hindavad taotlused kriteeriumite järgi. Tekkinud pingereast tuuakse välja kolm esimest taotlust. Nõukogu teeb otsuse toetuse saaja osas (sellel aastal toetati ühte ideed, eelmisel aastal kahte).

Kuna sellel aastal ei läinud hindajate otsus kokku nõukogu otsustega, siis oli taotlejatele raske otsust põhjendada.

Arutelu: Kui hindajate roll arusaamatu, siis tekitab see segadust. Hindajate roll nõustav, nõukogu teeb otsuse. Sellisel juhul peaks tingimustes olema selgelt arusaadav, et hindajatel ei ole otsustusõigust ning nõukogu teeb kaalutusotsuse, mis peab olema põhjalikult põhjendatud. Hindaja teeb kindlasti põhjalikumalt, nõukogu liige pigem süvitsi ei lähe.

Ettepanek nimetada üks esindaja nõukogust hindajate hulka. Otsuse teeb juhatuse liige. Võiks hindajaid usaldada. Aga kuna vahendid piiratud, siis kas anname kõik raha välja või kui ei ole tugevaid taotlusi, siis kas ei peaks raha kuskile mujale suunama? Nõukogu peaks aasta alguses otsustama, mitu ideed saavad toetuse.

Ettepanek vaadata INSA viimaseid taotlusvoore, kuidas on hindamise protsess, konsulteerida nendega. Innotiimi toimetamine on sarnane. Hindamiskriteeriumite juures võiks paar asja üle vaadata, kasvõi see, et kas sarnaseid lahendusi on turul olemas. Kuidagi võiks nõukogu hääl kõlama jääda, kuid mis kujul? Augustiks saadetakse nõukogule ettepanekud hindamisprotsessi osas.

Info võetud teadmiseks.

4. Rahvusvahelise koostöö toetuste arutelu – 2025. a. konkursid.

Sandra Paulus tegi ettepaneku avada rahvusvahelise koostöö toetuste teema arutelule, mille najal ette valmistada järgmiseks perioodiks tingimused, mis kinnitatakse nõukogu poolt veel sellel aastal.

1. Rahvusvaheliste katusorganisatsioonide suursündmuse konkurss – kas Eestisse saabumise ja lahkumise transpordikulud võiksid olla abikõlblikud?

Arutelu: Toetuse üks põhimõte peaks olema takistuste leevendamine, et Eesti ühendused saaksid teha rahvusvahelist koostööd. Meil 15 erinevast riigist keskkonnaõigusega tegelevaid organisatsioone, üks kord aastas koosolek. Eestis raske korraldada, sest Eestisse transpordikulud kallid. Seetõttu tehakse mujal. Samas peaks toetus enam minema sisulistele tegevustele. Võiks vaadata, kas mingitest teistest voorudest on võimalik taotleda transpordikulud. Kui ei ole, siis mingis osakaalus võiks transpordikulud katta.

2. Sarnaselt välisprojektide konkursile sätestada, et üks taotleja võib kalendriaastas maksimaalselt ühe sündmuse korraldamiseks toetust saada. Kas lisada, et toetatud on kalendriaastas ühe katusorganisatsiooni ühe sündmuse korraldamine Eesti liikmesühingu poolt

(näide: katusorganisatsioonil on Eestis mitu liikmesühingut, mis eraldi taotlevad toetust kahe erineva sündmuse korraldamiseks)?

Arutelu: Kui üks taotleja taotleb ühe aasta jooksul mitmele sündmusele toetust, kas ei peaks tingimustesse panema sisse piirangud? Võib tekkida oht, et tugev organisatsioon saab igal aastal toetust ning teised ei pääse löögile.

3. Kas vajaks defineerimist, mis on suursündmus?

Praegu ei ole konkreetselt defineeritud mõistena, on defineeritud läbi tingimuste raamistiku. Suursündmus on hetkel n-ö defineeritud läbi konkursi tingimuste: see peab olema rahvusvahelise võrgustiku sündmus, mis rahvusvahelise katusorganisatsiooni otsusega on korraldatud Eesti liikmesühingu poolt. Võrgustiku suurused ja osalejate arvud võivad olla suuresti varieeruvad. Siia maani, lähtuvalt eesmärgist toetada ühingute rahvusvahelise koostöö võimekust, ei ole piiratud millises vormis või millisele suurusele peab sündmus vastama. Oluliseks on peetud seda, et see toob kokku võrgustiku olenemata selle suurusest (või selle osa, nt globaalsete võrgustike puhul korraldatakse tihti regionaalseid sündmuseid, nt Põhjamaade liikmetele).

Arutelu: Praegu võimalik taotleda ka äärmuslastel, juhul kui põhjendab, et tegutseb avalikes huvides. Tuleb vaadata eesmärki, ei poolda liiga kitsast piiritlemist. Sidusa Eesti arengukava – saame sealt vaadata, kas eesmärgid on kooskõlas. Sellega saaks välistada. Tegemist on avatud konkursiga. Taotleda saab niikaua kui raha on.

4. Ajaline piirang seoses reisi toimumise kuupäevaga toetuste taotlemisel.

Arutelu: Ajalist piirangut ega abikõlblikkuse perioodi ei ole, taotletakse näiteks järgmise aasta reisele, aga kuna aruanded õhus, siis ei ole eelarve jääk selge ja me ei tea, kas jäägist saab veel taotleda.

Lahenduse variant: lisada abikõlblikkuse periood (mida praegu ei ole) jaanuar–veebruar ja muuta aruandlus paindlikumaks, et saaks kiiremini.

5. Lisada Reisisoetuste tingimuse punkti 6.7. Taotluse sisulise läbivaatamise tulemusel teeb KÜSKI juhatus taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse, mis teatatakse taotlejale käskkirjaga TMSi kaudu.

Arutelu: Kui tekib osalise rahuldamise otsus, peab pidama läbirääkimisi, teine pool võib öelda, et ta ei saa seda läbi viia. Läbirääkimiste koht peab olema reguleeritud.

Taotlejatelt on tulnud ettepanek arutada, kas Eesti ühingu esindaja sõidul välismaale võiksid olla abikõlblikud ka majutuskulud? Majutuskulude kalliduse tõttu võib reisikulude toetamisel sündmusel osalemine olla siiski ühingule üle rahaliste võimete. Kui toetada ka majutuskulusid, siis eelarveliselt peab arvestama, et KÜSKil on võimalik toetada senisest vähemat arvu ühinguid.

6. Lisada kõikide tingimuste osas lisandus tingimuste punkti: 4.3. Taotleja tegevus on avalik ehk tal on oma tegevust tutvustav ja avalikkusele kättesaadav veebileht või sotsiaalmeedia väljund (nt Facebook), millelt on leitav eestikeelne teave ühingu eesmärkide ja tegevuste kohta ning kus

on avaldatud viide eetilise tegevuse põhimõtetele ja/või väärtustele, mida ta oma tegevuses järgib. Taotleja võib oma tegevuse kohta infot jagada ka katus-, partnerorganisatsiooni või kohaliku omavalitsuse alamlehel.

Info teadmiseks võetud.

3. Info 2024. aasta Kodanikuühiskonna innovatsioonifondist.

Kerstin Rei andis ülevaate tingimustest, täiendas nõukogu liige Martin Tulit.

Arutelu: Eelmise aasta jääk kanti üle 2024. aasta voo. Edaspidi ei pruugita jääki uude voo edasi kanda. Linna asumites on kitsaskoht – me ei ole ette näinud, kuidas KOV linnaosade vahel toetust jaotab, erinevatel linnaosadel oma huvid. Põhieesmärk on kogukonnakeskne valitsemisviis. Elanikkonnakaitse jääb Päästeameti jms ülesandeks. Pikk töö veel KOVdega, et toimuksid arutelud kogukondadega tegelike vajaduste üle. Kodukant annab samuti informatsiooni taotlusvooru osas.

Info võeti teadmiseks

Koosoleku juhataja ettepanek – vahepaus teha liikuvaks.

4. Vabaihenduste arenguhüppe 2024 taotlusvooru tulemuste ülevaade.

Tea Jänes andis ülevaate, kuidas läks sellel aastal. Tuli üle 100 taotluse, eelarve maht 400 000 eurot, eelmisel aastal kanti NULA jääk ka arenguhüppe taotlusvooru eelarvesse. Võrdselt oli üleriigilisi ja piirkondlikke taotlusi. Tulemused olid väga võrdsed. Tehnilisest hindamisest langes välja kümme taotlust. Esitati kaks vaiet. Üks vaie rahuldati, teine vaie võeti tagasi.

Tulemused: 17 ühingu, 16 sai täistoetuse, viimane osalise toetuse tulenevalt jäagist. Hindamiskulu oli 820 eurot. Hindas 15 hindajat. Toetuse saajate nimekiri KÜSKI kodulehel üleval. Sama probleem, mis eelmisel aastal, lävend on kõrge, kuid ikka jääb palju taotlusi toetustest ilma. Oleme teinud selgitustööd ja andnud tagasisidet, et hea taotlus, kuid eelarve piiratud. Erinevaid mõtteid, kuidas muuta, kuid sel aastal ei läinud olulisi muudatusi sisse. Piirkondlikud ei ole märgatavalt nõrgemad, kui rahvusvahelised, koondhinded kõrged.

Sügisel arutelu koht, kuidas tingimustega edasi läheme. Taotlusvorm keeruline, kuid, kui ühingu täidab taotluse, aga rahatust ei saa, on nad siiski teinud sisemise väikese arenguhüppe enda jaoks ära.

Kui eelnevalt läbi Arenguhüpet ettevalmistava (AHE) voo tulnud Arenguhüppe voo, siis nüüd tulla nii NULAST, AHEst kui ka kogukonna eestvedaja stipendiumi saajate hulgast. Kes NULA läbi käinud, jõuavad ka toetuseni enamasti. Tingimuste kinnitamine hiljemalt novembri nõukogus, et olla uueks aastaks valmis.

Info teadmiseks võetud.

5. Šveitsi – Eesti koostööprojekti ja Sotsiaalse Innovatsiooni Kompetentsikeskuse projekti 2 tutvustus.

Evelyn Valtin andis ülevaate eelmisest projektist ja uutest projektidest.

2021.–2023. a. SI kompetentsikeskuse projekt, peamine eesmärk keskus käima tõmmata, luua kontakte ja olla KÜSKina teadlikum. Aastatel 2024–2028 läbiviidava koostööprogrammi tegevused lähtuvad arengukava „Sidus Eesti 2030“ eesmärgist „Eesti on inimesekeskne ning kogukondade ja kodanikuühiskonna arengut soosiv riik“.

Sotsiaalse innovatsiooni komponendi eelarve KÜSKile on 1 171 918,82 eurot, millest 85% on Šveitsi rahaline toetus ja 15% Siseministeeriumi kaudu eraldatud Eesti riigi rahalised vahendid. Kultuuriministeerium on põhioperaator, lisaks partnerid ja elluviijad. Erinevate osapooltega valmistasime esimest projekti 2 aastat, teist umbes pool aastat.

Peamine fookus oli eelmises 7 erinevat partnerit, koos töötasime välja, mis on vajadused, mida Eestis teha, et SI saaks rohkem teadlikkust. Läbi programmi fookuseks on tõsta sidusrühmade teadlikkust, avalikkuse teadlikust tõsta. Peamiselt Eestis. Koostöös teiste riikidega. Šveitsis Berni ülikool koostööks.

Tegevussuunad:

- Sotsiaalse mõjuga innovaatiliste toodete ja teenuste arendamis- ja skaleerimisalane nõustamine.
- Sihtgruppidele suunatud sotsiaalse innovatsiooni alased töötoad ja koolitused.
- Teavitustegevused sotsiaalse innovatsiooni alase teadlikkuse tõstmiseks.
- Sotsiaalse innovatsiooni alaste võrgustike loomise ja koostöö toetamine.
- Sotsiaalse innovatsiooni oskusteabe ja parimate praktikate alase teabe kogumine, süstematiseerimine ja jagamine.

Eesti teiste koostööprogrammi partnerite eest veetavad tegevused:

- Kultuuriline ja keeleline lõimumine (Kultuuriministeerium, Integratsiooni Sihtasutus)
- Sotsiaal- ja lastekaitseteenuste tugevdamine (Sotsiaalministeerium)
- Multikultuurilise kompetentsi suurendamine haridussektoris (Haridus- ja Teadusministeerium)

SI kompetentsikeskuse arendamine sh strateegia väljatoomine – just valukohtadega tegeleda – mis välja toodi. Mis need vajadused on ja mis lahendused võiksid olla. Raha on 4 aastaks, teisel 3 aastaks, selle aja jooksul on plaan välja töötada, mis siis saab, kuidas tegevustega saab edasi minna. See on strateegia loomise ja tegevuste elluviimise fookus, et see oleks jätkusuutlik tegevus. Sotsiaalse Innovatsiooni

Kompetentsikeskuse projekt 2.

Projekti fookuses on:

- suurendada Eesti sotsiaalse innovatsiooni kompetentsikeskuse ja võrgustiku suutlikkust ning
- tugevdada koostööd riiklikus SI ökosüsteemis.

Projektis osaleb 22 partnerit Saksamaalt, Hollandist, Luksemburgist ja Eestist. Projekt juhtpartner on Social Impact Saksamaalt. KÜSK on projekti Eesti koordineeriv partner.

Projekti eelarve on aastateks 2024–2027 ligi 3 miljonit eurot, millest üle 400 000 euro on Eestile planeeritud vahendid ja KÜSKile 100 457 eurot. 80% on Euroopa Sotsiaalfond Plus rahaline toetus ja 20% Siseministeriumi kaudu eraldatud Eesti riigi rahalised vahendid.

SI olulisus oleks erinevates riigistrateegiates esile toodud, ei tee eraldi SI strateegiat, visioonidokument on olemas.

Võtta saadud info teadmiseks

6. ESF – SIM projekti vahekokkuvõte.

Leana Liivson andis ülevaate projekti vahekokkuvõttest.

Kaks suuremat suunda:

- süsteemse kogukonnapõhise laste ja noorte kaasamismudeli arendamine;
- laste ja noorte kaasamis-ja osalemisoskuste tõstmine.

Eesti riik 30%, 2001569 eurot.

Mõõdikud: Maakondlike vabaühenduste konsultantide arenguprogramm – 60 koolitust kokku. Toimus õppereis Hollandisse. Saime sisendit, millised on võimalikud suunad, kuhu võiks vabaühenduste võimendamise kaudu jõuda. Saime juba rakendada seda arenguprogrammi väljatöötamise protsessis. Teisel suunal sihtase 1 programm. Sündmusi noortele 70 kokku. Oluline meile, et üle-eestilised oleksid. Kokku 2 töörühma tegevussuundadele. Kaasatud on vabakuulajatena noored.

Ettepanek tõsta arutelu järgmise koosoleku punkti, slaidid saadetakse nõukogu liikmetele ette, ettekannet ei tee, toimub arutelu.

Info teadmiseks võetud.

Ettepanek: ära jätta 9. punkt „Austame erinevusi“ märgise ja tegevuskava lühiülevaade, tõsta järgmisesse koosolekusse, kuna see on ülevaade, ei vaja otsustamist.

7. KÜSK nõukogu koosolekute II poolaasta kuupäevad.

Ettepanek: Nõukogu koosolekud iga kuu kolmandal nädalal kolmapäeviti kell 13.00.

Järgmine nõukogu koosolek toimub 21.08. kell 13.00. Koht täpsustatakse.

Koosoleku juhataja:

Irene Käosaar

Koosoleku protokollija:

Kerstin Rei

Nõukogu liikmed:

Anneli Pärlin

Carina Paju

Eda Silberg

Eha Paas

Irene Käosaar

Martin Tulit

Tarmo Treimann

Markus Toompere

Merilin Truuväart

Aivar Rosenberg